

فعالیت فرقه «کریشنا» در قزاقستان

وجود قانون «آزادی ادیان» در قزاقستان از سویی و ضعف نهاد دینی مسلمانان قزاقستان - یعنی اداره مفتیات - از سویی دیگر، باعث شده است که در چند سال اخیر، فعالیت‌های برخی از فرق دینی از جمله «کریشنا» از رشد فزاینده‌ای برخوردار شود. انجمن بین‌المللی شناخت کریشنا به عنوان تشکل میانه‌ای از سازمان دینی که روش‌های کلیسا و شیوه‌های فرقه‌ای را با هم ادغام نموده، می‌باشد.

هندوتیزم شکل‌های فراوانی همچون ویشنوتیزم، شیوائیزم و ... دارد ولی شکل کنونی کریشنائیزم هرگز در هند رونق نیافته است. کریشنائیزم که ابتدا مخاطبین خود را در کشورهای غربی جستجو می‌کرد، اکنون در کل جمهوری‌های شوروی سابق دارای مستمع می‌باشد.

در تاریخ ادیان می‌بینیم که ادیان کوچک به شکلی تدریجی متکامل گشته و به ادیان گسترده تبدیل می‌شوند، ولی همواره ادیان از ابتدا دارای خصلت عمومی و بشری بوده‌اند. حال اگر یک سیستم دینی محدود و بسته که هیچ‌گاه نیز جنبه تبلیغی نداشته، بخواهد بخاطر میل شخصی بعضی افراد، به کل بشر تعمیم داده شود، قطعاً تأثیر نامطلوبی برجای خواهد گذاشت.

شعبه‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مرکز مطالعات علوم انسانی

انجمن شناخت کریشنا در آلماتی کریشنایی‌ها از سال ۱۹۸۹ فعالیت خود را در قزاقستان شروع کردند و انجمن آنها در سال ۱۹۹۰ به‌طور رسمی ثبت شد. کریشنایی‌ها هنوز در قزاقستان صومعه ندارند؛ اما در مراکز استانها مکان‌هایی برای وعظ دارند. مدرسه مخصوص کریشنایی به نام گورکول نیز در قزاقستان وجود ندارد. چنین مدرسه‌های ویژه را غالباً گورو یعنی مرشد ریاست می‌کند و مدرسین از وفاداران کریشنا هستند. این انجمن دارای مجله‌ای به نام «در راه خداوند» است ولی این مجله به زبان روسی منتشر نمی‌شود و نسخه انگلیسی آن نیز در قزاقستان چاپ و توزیع نمی‌گردد.

این انجمن شورای منطقه‌ای و ملی نیز ندارد و معمولاً در مراکز جهانی انجمن

بین‌المللی شناخت کریشنا در هند، همایش کریشنایی‌ها برگزار می‌شود.

این انجمن که در سال ۱۹۹۰ تشکیل شد دو مرتبه به ثبت رسیده و به انجمن جمهوری که اول ژانویه سال ۱۹۹۷ منحل شد وابسته نیست.

در ترکیب این انجمن ۸۰ نفر متخصص وجود دارد که همه سوگند وفاداری خورده‌اند و در کل جمهوری نیز ۲۵۰ نفر پیرو دارد که در تمام مراکز استانها بجز کاراگاندا پراکنده هستند. کریشنایی‌های کاراگاندا در حال حاضر در آلمانی زندگی و فعالیت می‌کنند. رئیس منطقه آسیای مرکزی در قزاقستان، آقای «گوپال کریشناگوسوای» از اهالی هندوستان است. یک سازمان بین‌المللی مدیریت آن را به عهده دارد. ریاست این سازمان را ۴۰ مربی روحانی که سالیانه از بین اعضا و به منظور برگزاری جلسه انتخاب می‌شود عهده‌دار است و اداره کل آن در هنداست.

رئیس انجمن شناخت کریشنای آلمانی نیز به هند سفر کرده است. به گفته وی صومعه اصلی در شهر مایپور هند در نزدیکی کلکته احداث خواهد شد. انجمن فعالیت تجاری ندارد و به صورت خودمختار اداره می‌شود. از نظر مالی نیز خودمختار است و با هند و آمریکا از طریق پست الکترونیک ارتباط برقرار می‌کند. انجمن در سال ۱۹۹۶ در آلمانی به طور رسمی به ثبت رسیده است.

انجمن شناخت کریشنا در قزاقستان فرقه‌ای است که معیار عضویت در آن برادری مؤمنانه، وفاداری و رجوع به دین براساس عقاید است. انجمن هیچ ارتباطی با مقامات دولتی ندارد. ادیان دیگر را رد می‌کند. رهبران غیرحرفه‌ای دارد. از جمله تعلیمات ایشان پاکیزگی و بازگشت به سرچشمه اصول است و همواره مبتنی بر آثار پرابهودپادا عمل می‌کنند. این شکل تعلیمات دینی آنان است. به علت این که صومعه ندارند نمی‌توانند چندان به آداب و رسوم خود عمل کنند. انجمن شناخت کریشنای آلمانی به علت ضعف دستگاه مدیریت و ضعف بنیه مالی در حال فروپاشی است و احتمالاً تبدیل به فرقه کوچکتري خواهد شد.

انجمن بین‌المللی شناخت کریشنا^۱

این سازمان دینی که در سالهای اخیر فعالیتش در روسیه گسترش یافته «بنیاد تعلیمات سنت ودایی» نام گرفته است. «کریشنا» به‌عنوان یکی از مظاهر خدای هندویی (ویشنا) به حساب می‌آید. در آثار اخیر منابع هندو، کریشنا به عنوان مظهر کامل ویشنا در تعلیمات قلمداد شده و ویشنا و اساسی‌ترین موضوع پرستش است که به شکل خدای ویشنا ظهور می‌کند.

با توجه به اینکه کریشنا به‌عنوان خدای واحد شناخته می‌شود به پیروان این تعلیمات کریشنایی گفته شد.^۲

وایشنا وها معتقدند که کریشنا در سال ۱۴۸۶ میلادی در کشور بنگال با سیمای چایتا مهابرابها مجسم شده و دین جدید او همانجا آغاز می‌شود اما در حقیقت این دین از زمانی نزدیک سرچشمه می‌گیرد. مؤسس آن، سوامی پراپهوپادا^۳ متولد سال ۱۸۹۶ میلادی در شهر کلکته است. واژه پراپهوپادا در ترجمه تحت‌اللفظی معنی «بجای خدا» می‌دهد اما او غیر از این لقب عنوان احترام‌آمیز بهاکتیودانتا (دانشمند وفادار خدا) را نیز برای خود کسب کرد. پراپهوپادا همواره آثار خود را به زبان انگلیسی می‌نوشت و وظیفه خود می‌دانست که اندیشه‌های ویشنائیزم را به همه جهانیان ابلاغ کند. با همین نیت وی در سال ۱۹۶۵ به ایالات متحده آمریکا سفر می‌کند ابتدا در آنجا با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شود ولی بتدریج انجمن بین‌المللی شناخت کریشنا را تأسیس می‌کند و افراد زیادی پیرو و عضو این انجمن می‌شوند. بدین‌گونه در آمریکا و بسیاری از کشورهای دیگر عبادتگاههای کریشنایی‌ها به‌وجود آمد. مبلغین این تعلیمات، فعالانه وارد نظام آموزشی شدند و در سال ۱۹۷۲ مؤسسه انتشاراتی

1. International Society for Krishna Conciousness

۲. در این تعلیمات کریشنا خدای واحد است و دیگر خدایان ودایی مظهر خدای یکتا هستند. حضرت عیسی (ع) را هم مظهر کریشنا می‌دانند. کریشنا در سبازه کریشنا لاکا زندگی می‌کند و از برکت انرژی‌های خود در همه جای جهان می‌باشد.

۳. اسم واقعی وی «ابهای شیراندا» است. وی مدت زمانی طولانی نزد مربی روحانی معروف، تعلیمات ودایی را یاد گرفت؛ سپس به صورت مستقل به فعالیت پرداخت و ادبیات هندویی را ترجمه، تحقیق و تفسیر کرد.

بزرگی به نام «بهاکتیودانتا بوک تراست» تأسیس کردند. این مؤسسه کتابهای دینی مختلف با شمار بسیار بالا و به زبانهای گوناگون از جمله روسی چاپ می‌کند.

پیروان کریشنا در سال ۱۹۷۰ وارد اتحاد جماهیر شوروی شدند؛ اما فوراً مورد تعقیب سازمانهای دولتی قرار گرفتند. پراپهوپادا در سال ۱۹۷۷ میلادی دارفانی را وداع گفت ولی آثار برجسته وی که در حقیقت سنگ بنای همه تعلیمات مکتب کریشنایی را نهاده است، بجا ماند. کتاب «بهاگاوداگیتا» که از زبان سانسکریت ترجمه شده همراه با تفسیری که پراپهوپادا خود به آن افزوده و از نظر حجم بیشتر از خود کتاب است از آثار اوست. نوشته‌های قدیمی شریمادهاگاواتام (تعلیمات کریشنا) با ترجمه و تفسیر پراپهوپادا در ۳۳ جلد منتشر شده است.

کریشنا سیمایی آسمانی دارد که با آثار و علائم پیچیده‌ای ظهور می‌کند. در اسطوره‌های پیشین وداها، کریشنا سرچشمه سیاهی و ظلمت می‌باشد و برای بودائیان نیز وی شخصیتی منفی است. اما در مهابهاراتا، کریشنا به‌عنوان مبشر نظریه فلسفه جدید بروز کرده است.

اتفاقات زندگی وی و تشابه نامش (کریشنا - کریست «در زبانهای اروپایی یعنی مسیح») انسان را به فکر تطبیق وی با حضرت عیسی (ع) می‌اندازد اما نمی‌توان در این مورد اظهار نظر کرد.

طبق یکی از روایات، سیمای کریشنا سیمای تغییر یافته حضرت عیسی است که وارد هند شده است. کریشنایی‌ها طبعاً این روایت را قبول ندارند و معتقدند که برعکس، عیسی انعکاس سیمای کریشناست و همین تصور از کریشنا در مکتب هندوی معاصر شهرت فراوانی یافت. این در واقع شخصیت خداوندی است که در مکاتب هندوی و بودایی جایش خالی بود. اصیل‌ترین اندیشه کریشنایی، بهاکتی (یعنی محبت و عبادت همراه با وفای به خدا) است که در عقاید ویشنائیزم به عنوان اساسی‌ترین اندیشه محسوب می‌شود.

پیروان انجمن بین‌المللی شناخت کریشنا عقیده دارند که خداوند در سیمای روح

آسمانی «براهما» و در سیمای روح عالی «پاراماتما» و در سیمای «بهاگاوان» یعنی مرکز و جایگاه همه زیبایی‌ها، ثروتها و دانش شناخته می‌شود. زندگی کائنات دارای اطوار مختلفی است که هر دسته در تجسم جاودانی و مطابق با قواعد کارها زندگی می‌کنند. بهترین شکل زندگی، زندگی انسان است، چرا که فقط انسان است که به حد کمال معنوی می‌رسد. جان انسان (جیوا) قسمتی از پاراماتماست که به جهان مادی آمده تا تحت حکومت سه گونه (جهالت، اشتیاق، رفاه) قرار گیرد. برای اینکه اعضای انجمن صادقانه به کریشنا خدمت کنند باید مواعظ معلمین روحانی خود را گوش کنند.

اسامی خدایان در سرود ماهامانترا را بستایند و عبادت کنند. پهاکتی (خدمت صادقانه) وسیله و در عین حال همت کریشنایی‌هاست. عضو انجمن باید خود را از هر لذت مادی رها کند.

عبادت کریشنایی - ویشناوی در عبادتگاهها صورت می‌گیرد و عبارت است از: نماز، آتش زدن اشیای خوشبو، گذاشتن گل و اشیای دیگر پای تصاویر خدا.

پیروان کریشنا گاهی لباسهای زرد رنگ پوشیده و در خیابانها و میدانهای شهر، کریشنا را می‌ستایند. برخی از آنان در اشرام (خوابگاههای عبادتگاه) زندگی می‌کنند و زندگی آنان بر مبنای اصول این دین بنا نهاده شده است.

وایشناوها موظفند چند قاعده را رعایت کنند، از قبیل مصرف غذاهای «پراسادام» یعنی خوراکیهای روشن که پیدایش آنها هیچ‌گونه ارتباطی با کشتن حیوانات نداشته باشد، دوری جستن از مصرف مشروبات، دخانیات و مواد مخدر، خودداری از عمل جنسی با غیر همسر، دوری جستن از انواع قمار، بلیط بخت‌آزمایی و نیرنگ‌بازی‌های پولی و غیره.

انجمن شناخت کریشنا چند غذاخوری خیریه برای گدایان و بی‌خانمانها همراه با طعامهای ویژه و پاک افتتاح کرده است.

انجمن برای تبلیغ اندیشه‌های خود از رادیو استفاده می‌کند و به قصد جذب پیروان جدید مجله‌های گوناگون چاپ و منتشر می‌کند.

باید در نظر داشت که انجمن‌گریشنایی‌ها، سازمانی است که اگر شخصی وارد آن شود مورد تأثیر روانی شدید قرار می‌گیرد و زندگی او هم در درون جامعه و هم بیرون آن تحت نظر و کنترل قرار می‌گیرد.

منابع

۱. «ادیان در قزاقستان» - نوشتهٔ ترفایماف
۲. «ادیان جهان» نوشتهٔ کولاکاف، چاپ مسکو - سال ۱۹۹۶
۳. «مقدمه‌ای بر شناخت ادیان: تئوری و تاریخ ادیان معاصر»، مسکو، انتشارات «مرکز». این کتاب را کمیتهٔ دولتی فدراسیون روسیه در امور آموزش عالی به‌عنوان کتاب درسی دانشجویان توصیه کرده است.

تلخیص از گزارش رایزنی فرهنگی
جمهوری اسلامی ایران در قزاقستان

شعبه‌شناسی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی